

Miäradâs tiättun adelem -uási miäradâs uáinimnáál toollâm nuuhâmpeivimeeri lii tivvum haldättâhlaavâ 51 § vuáđuld (čäällimfeilâ).

*Jukka Bisi
Meccituáluhovdâ*

*Olli Urpanen
Kuálástem njunošâššitobdee*

Adelum Vantaast 20.12.2023

MECCIHÁLDÁTTÁS MIÄRÁDÁS MH 7030/2023/08.02.00

Kuálástemluuvijd kyeskee vijdoduvlijn tiätumeerijn Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâin sehe Suáđigil kieldâst Laapi palgâs kuávlust ivvijd 2024-2025

Tiänu, Njiävdám, Toollâmjuuvâ, Paččvei, Tuárnusjuuvâ já Ovnesjohka čácáduvâi luosâ já kuávžur kuárnumvijdoduvvâid kyeskee vijdodâhkuáhtásij luuvij tiätumeereest Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâin ivvijd 2024-2025

Adelum Vantaast 12.12.2023

Miäradâs

Meccihaldättâs lii nanodâm taan miäradâsâst vijdodâhkuáhtásij kuálástemlaavâ 5 § miäldásii kuáláastmân kyeskee tiätumeerijd já kuálástemlaavâ 10 § miäldásij luosâ já kuávžur kuárnumvijdoduvâi sierânâs luuvij tiätumeerijd Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâin. Tiätumereh kyeskih kuáláastmân tain čäcivijdoduvâin, moh láá Meccihaldättâs haaldust. Nanodum tiätumeerijd kalga nuávdittid talle ko loveh miedettuvvojeh tâi kuálástemvuoigâdovuodah mudoi adeluvvojeh.

Kuálástemlaavâ 10 § 1 moomeent miäldásávt Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâi ässein lii vuoigâdvuotâ finniid persovnlâš sajanmávsuttus kuálástemlove tooid čäcikuávluid, moh sajaduveh ovdeláá mainâšum kieldâid já kuleh staatân. Kuálástemlaavâ 10 § 2 moomeent miäldásávt Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâi ässein lii vuoigâdvuotâ lonnood Meccihaldättâsâst persovnlâš pajelove, mii addel Meccihaldättâs asâtem lopeiävtui miäldásávt vuoigâdvuotâ kuálástid vuoggáin ässee jieijâs päikkikielâst staatâ omâstem čaasijn Tiänu, Njiävdám, Toollâmjuuvâ, Paččvei, Tuárnusjuuvâ já Ovnesjohka čácáduvâi luosâ já kuávžur kuárnumvijdoduvâin.

Taat kieldâi ässei pajeluvvij uási lii valdum huámášumán talle ko vijdodâhkuáhtásiih uánihisáigásiih lopepirrâmpeivitiätumereh láá miäruštállum já nanodum. Tiätumereh láá sierrittállum kieldâi já lopevijdoduvâi miel. Luosâ já kuávžur kuárnumvijdoduvâi luuvij jyehim tiätumeerijd vuáđuduvâ kuálástemlaavâ 10 § 3 momentân: ”Ovdeláá 2 momentist uáivildum luosâ já kuávžur kuárnumvijdoduvâin tábâhtuvvee kuáláastmist uási väriduvoo miedetemnâál Meccihaldättâsâst adelum laavâ 18 § 2 momentist uáivildum vijdodâhkuáhtásâžžân kuálástemtiätumeerrin.”

Vijdodâhkuáhtásij kuálástemluuvij uásild miäradâsâst láá sierrittállum stággukuáláastmân já pividuskuáláastmân kyeskee vijdoduvliih tiätumereh. Luosâ já kuávžur kuárnumvijdoduvâi tiätumereh láá

sierrittállum kieldâi já já lopeviđđoduvâi mielđ. Tiätumereh láá almottum lopepirrâmpeevij já pajeluuvij uáinust.

Tiätumerimiärádásast oovdânpuohtum lopeviđđoduvâi lopemereh já kuálástem ornim láá kiedâvuššum roovvâd-skammâmáánust 2023 Iánuduv (1.11.), Aanaar (2.11.) ja Ucjuv (30.10.) kieldâkuáhtásijn ráđádállâmkuudijn, moi ciálkkámušah láá čallum čuákkimpevdikiirján. Ráđádállâmkuudij pargon lii il. kiedâvuššâđ staatâ eennâm- já čäciviđđoduvâi sehe tooid kullee luánduvaarij kilelis kevttim já tipšom (laahâ Meccihaldáttásast 234/2016 39 §).

Sämitiggeest adelum laavâ (974/1995) 9 § miäldásii ráđádállâmkenigâsvuođâ vuáđuld virgeomâhááh ráđádeleh sämitiggijn puoh vijđes já merhâšittee tooimâin, moh kyeskih sämmilij päikkikuávlun. Ráđádállâmkenigâsvuođâ tevdim várás ääšiuásalâš virgeomâhâš kalga väridid sämitiigán tilälâsvuođâ šoddâđ kullum já ráđádállâđ ääšist. Sämitiggeest adelum laavâ (974/1995) 4 § miäldásávt sämmilij päikkikuávlun uáivild Iánuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâi viđđoduvâid sehe Suáđigil kieldân sajaduvvee Laapi palgâs kuávlun. Tiätumerimiärádásast lii ráđádállum 29.9.2023, 8.11.2023 já 14.11.2023 Meccihaldáttâs já Sämitige kooskâ. Ton lasseen tiätumerimiärádásast lii tattum 23.10.2023 nuorttälâšlaavâ (253/1995) 56 § vuáđuld kirjälâš ciálkkámuš Nuorttäljij sijđâčuákkimist.

STÁGGUKUÁLÁSTEMLOVEH (IÄ KUOSKÂ KIELDÂI ÄSSEI MÁVSUTTES KUÁLÁSTEMLOPÁN)

Lopeviđđodâhkuáhtásiih stággukuálástemtiätumereh ivviđd 2024–2025

Kieldâ	Lopeviđđodâh	Lopepirrâmpeevij já pajeluuvij meeri ivij mielđ
Iánudâh	1401 Kietâruotâs-Tarvanto	8100 pp já 200 pajeloppeed
Iánudâh	1402 Käresavoon-Hetta	8100 pp já 200 pajeloppeed
Aanaar	1508 Lemmee aalmuglâšmecci	1600 pp
Aanaar	1505 Urho-Kekkos aalmuglâšmecci	2800 ja 50 pajeloppeed
Aanaar	1501 Myedhitudâr-Kaalduáivi	5300 pp já 150 pajeloppeed
Aanaar	1502 Väächcir	5300 pp já 150 pajeloppeed
Aanaar	1503 Pänititudâr-Čaarmâtuodâr	5300 pp já 100 pajeloppeed
Aanaar	1506 Aanaar vandârdemkuávlun	2800 pp
Aanaar	1504 Aanaarjävri	14000 pp já 500 pajeloppeed
Ucjuuhâ	1301 Paištuodâr	1600 pp já 100 pajeloppeed
Ucjuuhâ	1302 Kaalduáivi	2400 pp já 100 pajeloppeed

PIVDUSLOVEH (IÄ KUOSKÂ KIELDÂI ÄSSEI MÁVSUTTES KUÁLÁSTEMLOPÁN)

Pivduslopetiätumereh Aanaar, Iánuduv já Ucjuv kieldâin ivviđd 2024–2025

Kieldâ	Lopeviđđodâh	Pivdusohtâduvâi meeri
Iánudâh	1210 Iánuduv pivduslope	200 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)
Aanaar	1250 Aanaarjävri	1500 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)

Aanaar	1252 Aanaar uálgicääsih	800 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)
Ucjuuhâ	1201 Ucjuv pivduslope	100 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)

Pivduslopetiätumeeri Suádigil kieldâst Laapi palgâs kuávlust ivviđd 2024–2025

Kieldâ	Lopeviđdodâh	Pivdusohhtâduvâi meeri
Suádigil	1283 Kuutusjärvi	60 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)
Suádigil	1280 Ylempi Kiertämäjärvet	50 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)
Suádigil	1281 Alempi Kiertämäjärvet	50 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)
Suádigil	1293 Kopsusjärvi	64 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)
Suádigil	2013 Luirojärvi	144 viermid (enâmustáá 4 viermi/lope)
Suádigil	1295 Sompiojärvi	siskelduvvoo 1296 Lokka tiätumiärán
Suádigil	1296 Lokka	33 000 viermid
Suádigil	1297 Porttipahta	16 000 viermid

**LUOSÂ JÁ KUÁVŽUR KUÁRDUMVIJÐODUVÂI VIJÐODÂHKUÁHTÁSIJ LUUVIJ
TIÄTUMEREH KUÁLÁSTEMLAAVÂ 10 § 2 MOOMEENT MIÄLDÁSIJN ČÁCÁDUVÂIN (IÄ
KUOSKÂ KIELDÂI ÄSSEID VYEBDIMNÁÁL KUÁLÁSTEMLUUVIJD)**
**Vijđdodâhkuáhtásiih luosâ já kuáivžur kuárđumvijđdoduvâi kuálástemiätumereh ivviđd 2024–2025.
Tiätumereh láá almottum lopepirrâmpeevij miel.**

Kieldâ	Lopeviđdodâh	Lopepirrâmpeevij meeri iválávt
Iänudâh	1423 Leahttaseatnu	1500-2000 pp ^{a)}
Iänudâh	1426 Doareseatnu	300 pp
Iänudâh	1432 Boazueatnu	1200 pp
Iänudâh	1436 Jiehtájohka	250 pp
Iänudâh	1440 Bálojohka	250 pp
Iänudâh	1442 Ovnnesjohka	900 pp
Iänudâh	1449 Bievrraşjohka	600 pp
Iänudâh	1456 Geahkkil	500 pp
Aanaar	1565 Njiävđám, vyeliuási	800-1200 pp ^{a)}
Aanaar	1566 Njiävđám, pajeuási	380 pp
Aanaar	1567 Silesjuuhâ	110 pp

Aanaar	1581 Avveeljuuhâ, Tovâsjuuhâ-Äpisjuvnjälmi	1150 pp
Aanaar	1582 Avveeljuuhâ, Kuttoor	500 pp
Aanaar	1583 Avveeljuuhâ, Lemmee aalmuglâšmecci	250 pp
Aanaar	1586 Riemâšjuuhâ	250 pp
Aanaar	1590 Čuđejuuhâ	120 pp
Aanaar	1591 Tovâsjuuhâ	120 pp
Aanaar	1545 Lotto	385 vrk
Aanaar	1549 Kolmâsjuuhâ	100 pp
Aanaar	1551 Šuomâ	900 pp ^{b)}
Aanaar	1526 Kiäptuvei	200 pp
Aanaar	1527 Juvduu, Vyelemuškuošká	400 pp
Aanaar	1528 Juvduu, pajeuási	900 pp
Aanaar	1531 Fášku, Lemmee aalmuglâšmecci	70 pp
Aanaar	1532 Fášku, vyeliuási	70 pp
Aanaar	1509 Lemmee	200 pp
Aanaar	1523 Kiälláá	400 pp
Aanaar	1524 Kaamâsjuuhâ	1000 pp

^{a)} = *Lopepirrâmpeevij mere puáhtá táárbu mielđ iválávt tárkkilistiđ mulsâšuddâmkooská asátem raajij siste kuárņoo luosâi mere tai uđđâsub tutkâmtiáđu vuáđuld.*

^{b)} = *Vuábdøjeh vuosâsajasávt Suáđgil kieldâ ässeid. Paijeel päccee tiätumere puáhtá iválávt vyebdid almolávt 15.6. ráäjist, jis loveh láá vyebdihánnáá.*

Taggaar luosâ tai kuávžur kuárņumviđđodâhân kulle lopeviđđodâhân tai ton uásán, mast lii virgeomâháá nanodem tai lahâasâtmân vuáđuduvvee kuálâstemkiälđu tai kuálâstemrávhuditem, iâ miedettuu sierânâs loveh talle ko kuálâstemkiälđu tai -rávhuditem lii vyeimist. Luuvij miedettem puáhtá rajiid meid jis kyelivalje hiájusmum tile tom váátá. Kuárņumviđđoduvâi raajij puáhtá tárhistid ovdâmerkkân jis uđđâ tutkâmtiátu tai kuárņumviđđodâhheiviittállâm tuáváást leijee suojâlemtáárбуh tuárjuh tom.

Luosâ já kuávžur kuárņumviđđoduvâi tááhust lopeviđđoduvâi täärhib kuvviimeh čácádâhviđđoduvâi mielđ láá oovdânpuohtum lahtosist 1. Lopeviđđoduvâi sajadâh káártást lii oovdânpuohtum lahtosist 2. Lopeviđđoduvâi káártáh já viđđodâhkuáhtásiih kuvviimeh oovdânpuohtojeh meid Meccihaldáttâs retkikartta.fi -já erâluvât.fi -palvâlusâin. Lopeviđđoduvâi raajij miäruštálmist láá heiviittum Aanaar já Iänuduv já Tiänu kyelituáluvviđđoduvâi miäruštállâm luosâ já kuávžur kuárņumviđđodâhraiijimeh já Tiänu čácádâhviđđoduvâst ton uálgicaasij kuálâstemnjuolgâdusâin miäruštállum viđđoduvah.

Vuáđustálmeh

Taat tiätumerimärádâs vuáđuduvâ meccihaldáttâslaavâ 18 §:n (kuálâstemluuvij kyeskee viđđoduvliih tiätumereh), kuálâstemlaavâ 5 §:n já 10 §:n (luosâ já kuávžur kuárņumviđđoduvvâid miedettuvvojejee viđđodâhkuáhtásiih kuálâstemtiätumereh) sehe eres, majeláá oovdânpuohtum siäduvuáđun toin naalijn,

et kuálástemlaavâ 1 § ulme olášuvá Meccihaldáttâs haldášem staatâ čácádáhkuávluin Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâin sehe Suáđigil kieldást Laapi palgâs kuávlust.

Tiätumerimiärádásâst páihálâš kuálástem lii valdum huámášumán já sämmilii kulttuur hárjuttem sämmilij päikkikuávlust lii meid kuálástemorniistálmij peeleeſtorvejum vyeimist orroo, kuálástem heiviittellee laavâi já asáttâsâi miäldásávt. Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâin ässein lii vuoigâdvuotâ mávsuttes lopán jieijâs päikkikielâin kullee staatâ čäcivijđoduvvâid kuálástemlaavâ 10 § miäldásávt. Sist lii máhđulâšvuotâ kuálástid sajanmávsuttáa stágg- já pivdusriäiduiquin fáárun luvâhännáa luosâ já kuávžur kuárñumvijđoduvvâid. Nuuvt haalijddijnis kieldâ ässein lii lasseen máhđulâšvuotâ lonnoođ luosâ já kuávžur kuárñumvijđoduvvâid pajelove, moh láa valdum huámášumán talle ko vijđoduvâi eres tiätumereh láa miäruštállum.

Kávpálii kuáláastmân já kyeličaasij laigutmân kyeskee miärádásah tahhojeh meccihaldáttâslaavâ 18 § 3 moomeent miäldásávt virgealmiämiärádássân, já talle toid ij sierâ taarbâš nanodiđ vijđoduvlii tiätumere.

Kávpálâš kuálástem kulá kuálástemlaavâ 10 § miäldásii Paje-Laapi kuálástemlopán. Tain ulmuin, kiäh láa vuoigâdvuotâliih Paje-Laapi mávsuttes kuálástemlopán, lii vuosâsaje talle ko loveh kávpálii kuálástem várás staatâ čäcivijđoduvvâin Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâin miedettuvvojeh. Kávpálii kuálástem lopemiärádásah láa tohhum ihán 2023. Lopemiärádâs vyeimist orroom ivviđ 2024-2025 váátá vyeimist orroo Meccihaldáttâs kuálástem tiätumerimiärádâs. Laapi palgâs kuávl (Lokka-Porttipahta) kávpálii kuálástem táálááh lopemiärádásah láa vyeimist ive 2024 loopâ räi, mon maŋa uárnejuvoo uđđâ lopeuuccâm iivij 2025-2029 kávpálii kuálástem luuvij várás.

Meccihaldáttâs lii tiätumeerij nanodempargoost váldám huámášumán laahân sehe omâstemvuoigâdvuotân já toos paldálistee vuoigâdvuotâid vuáđuduvvee kuálástemvuoigâdvuotâid Meccihaldáttâs haaldust leijee eennâm- já čäcivijđoduvvâin. Tágaréh vuoigâdvuotâh láa il. kuálástemlaavâ 7 § miäldásâš uággum, tälviuággum já vuoggâkuálástem, kuálástemlaavâ 41 § já 45 § adelem valduuttâsâiguin miedettum kuálástemluvijquin tábáhtuvvee kuálástem, kuálástemlaavâ 10 § Iänuduv, Aanaar tâi Ucjuv kieldâin fastâ äsee ulmuu sajanmávsuttes lope kuálástem háárjutmân ovdeláa mainâšum kieldáid sajadum staatân kullee čäcivijđoduvvâin sehe kuálástemlaavâ 6 § miäldásiih sierânâsvuáđustâsliih kuálástemhiäđuh staatâ čäcivijđoduvvâin. Tiätumereh láa nanodum toin naalijn, et ovdeláa mainâšum vuoigâdvuotâh iä luávkkájuu. Taat tábáhtuvá várugâšvuotâprinsiip miäldásávt sehe toi vuáttámušâi vuáđuld, moh láa čoggâšum olášum lopevyeibmist já -keevâtlâšvuotâin. Kuálástemlaavâ 7 § miäldásâš kuálástemsvreevâ (uággum, tälviuággum, vuoggâkuálástem kyelivaljetipšommáávsu vuáđuld) kuálástemvijđoduvvâin lii valdum huámášumán tiätumeerij vuávámist Luánduvärikuávdáa nuurrâm kyelituáluvijđodáhkuáhtâsii kuálástem- já salâsamnâstuv vuáđuld (Eskelinen & Mikkola 2019). Tiätumeerij vuávámist láa ton lasseen valdum huámášumán salâsmacáttâsah, maid kuálásteijeh láa vuolgáttâm Meccihaldáttâsân.

Tiätumeerij vuávámist huámášumán valdum sierânâsvuáđustâsliih kuálástemhiäđuh

Meccihaldáttâs tiätumeerij miäruštálmist láa valdum huámášumán kuálástemlaavâ 6 § miäldásiih sierânâsvuáđustâsliih kuálástemhiäđuh staatâ čäcivijđoduvvâin kuálástemlaavâ 43 §:st já 44 §:st asáttum vuovvijn.

Kuálástemlaavâ 43 § miäldásij sierânâs kuálástemhiätuvijđoduvvâi tááhust kilelis kuálástem enâmusmeeri lii valdum huámášumán siämmáa ceehi 2 moomeent miäldásávt. Momentist asáttuvvoo, et staatân kullee čäcivijđodáhân siskelduvvee sierânâs kuálástemhiätuvijđoduvvâi kuálástemvuoigâdvuotâ juáhâs tienuuvt, et peeli kuálástemhiätuvijđoduv kilelis kuálástem enâmusmeereest kulá staatân já peeli sierânâsvuáđustâslij kuálástemhiäđui uásálâškiddoduvvâid fáárun luvâhännáa Aanaarjävri, mast staatân

kuleh kyehti kuálmádâs já sierânâsvuáđustâslíi kuálástemhiäđui uásálâškiddoduvváid ohtâ kuálmádâs kilelis kuálástem enâmusmeereest. Kuálástemlaavâst asâttum sierânâsvuáđustâslâš kuálástemvuoiġâdnuotâ ij eesti taam tiätumerimiärádâs miäldásii kuálástem meid kuálástemhiätuvijđoduvâin, kieldâi ässei hárjuttem kuálástem, nuorttâlâškuávlu nuorttâlij kuálástem ige almoskuálástem kuálástemlaavâ vaattâm kilelis kiävtu miäldásávt.

Kuálástemlaavâ 44 § miäldásii sierânâs kuálástemsoojij tááhust kilelis kuálástem enâmusmeeri líi valdum huámášumán siämmáá ceehi 1 moomeent miäldásávt nuuvt, et tot kulá ubânâssân kuálástemhiäđu haldâšeijeid.

Tiätumerimiärádâsâi pištem

Taat miärádâs líi tohhum 2 ive kukkosâžžân pajan 2024-2025.

Luosâ já kuávžur kuárnumvijđoduvâi čácádâhkuáhtásiih lopetiätumereh staatâ čaasijn

Tiätumere asâttum čácádâhkuáhtásávt tuárju kuálástemlaavâ 10 § 2 momentist mainášum kuávdái vajâldemkyeličácáduvâi kuálástem ornim vajâldemkyelinaalij torvejejee kilelis vuovvijn nuuvt et líi valdum huámášumán luosâ- já kuávžurmeerij jieškote-uvlágán tile jieškote-uv čácáduvâin. Tiätumere mittom vuáđuduvâ pyeremus, kiävtust lejee tiedâlii tutkâm- já čuávumtiätun tâi tiedâlii árvuštálmân ton čácáduv luosâ- já kuávžurmeerij tiileest, čácáduv vuojâleijeepyevtittempotentialist já ulmemiäldásii kuudđâmnäâli stuáruduvâst sehe kuálástemteddust. Lopepirrâmpeeivih láá mittum já čuosâttum čácádâhkuávlui siste nuuvt et čácáduvâi árvuštállum pyevtittemnähcâ já kyelivalje luándulâš eellimkiärdu líi valdum huámášumán. Kuárnumvijđoduvâin staatâ čaasijn lejee sierânâs kuálástemhiätuvijđoduvâi sierânâsvuáđustâslíi kuálástemhiäđu haldâš valdum huámášumán ko tiätumereh láá mittum já čuosâttum.

Eres čaasij stággukuálástem- já pivduskuálástemlopetiätumereh staatâ čaasijn

Tiätumerimiärádâssáin miäruštáloo vijđoduvâi miel Meccihaldáttâs vyebedim stággukuálástem- já pivduskuálástemluuvijđ vuáđuduvvee kuálástem ornistállâm almoslinjim já meeri vijđoduvâi miel. Tiätumere asâttum čácádâhkuáhtásávt tuárju kuálástemlaavâ 1 § ulme ornid kyelivarij kevttim já tipšom kilelis vuovvijn tienuuvt, et kyelimeerij luándulâš eellimkiärdu já kyelivarij maanġáhámásâšvuotâ šaddeh valdum huámášumán.

Pivduslopetiätumeeri ana sistees Meccihaldáttâs luvijguin tábáhtuvvee pivduskuálástem.

Pivduslopevijđoduvâin tábáhtuvvee kávpálâš kuálástem líi valdum huámášumán tiätumeerij vuávámist. Jis pivduslopevijđoduvâin pääcih iváliih pivduslopetiätumereh kevthánnáá, te kyeličaasij tipšom já kávpálii kuálástem ovdodem várás tiätumere puáhtâ táárbu miel kevttid meid kávpálii kuálástemán já nubij kulij.

Kyelivaarij kilelis kevttim já kuálástem stivrim já heiviittállâm

Kilelis kuálástem enâmusmeeri líi mittum nuuvt, et tot vuáđuduvâ pyeremus tiätun mii líi kiävtust. Mittomist líi kevttum išseen kuávlui čácáduvváid kyeskee tutkâm- já čuávumtiätu, várugâšvuotâprinsiip já Meccihaldáttâs lopevyebdimist já -keevâtlâšvuodâin čoggâšum vuáttámušah. Lopetiätumeerij miäruštálmist láá kevttum išseen Luánduvärikuávdáá nuurrâm salâstiäđu haldâš luosâ já kuávžur kuárnumvijđoduvâin. Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldâi ässei pajeluvij uási (kuálástemlaahâ 10 § 2 mom) líi valdum huámášumán ko vijđodâhkuáhtásiih uánihisáigásiih lopepirrâmpeivitiätumereh láá miäruštállum já nanodum. Árvuštállâm pajeluvijguin tábáhtuvvee kuálástemteddust vuáđuduvâ iänáážin ivij 2017–2023 lopevyebdim olášumán já árvuštállum kuálástemteddui, mii šadde kieldâi ässei keežild. Huámášumán kalga vâldid meid tom, et meid páihálijn líi máhđulâšvuotâ haahâd uánihisáigásiid pirrâmpeiviluuvijđ kuálástem várás.

Luosâ já kuávžur kuárnumvijđoduvâi sehe stággu- já pivduskuálástem tiätumeerij nanodempargoost lii ton lasseen vuáđustássân lamaš tot, et kuáláástmist viggâmuššân lii kuálástemlaavâ 1 § miäldásávt turviđ kyelivarij kilelis já maangâpiälásii puáhtus, kyelinaalij luándulâš eellimkiärdu já kyelivaarij já eres čäciluáнду maangâhámásâšvuodâ já suojâlem já tom et kyelinäälih kiävttojuh jïärmálavt já kyelituáľun kyeskee uáinuh váľdojuh huámášumán.

Tiänu uáľgičäasij tááhust tiätumeerij rekinistmist láá kevttum iššeen kuhes äägi salâsmereh (1976-2022) já oovdeb kuálástemmereh, moh láá olášum kieldâi ässei mávsuttes kuálástemluvijguin.

Lopezirâmpeeivih láá mittum já čuosâttum Tiänu čäcädâhkuávlu siste nuuvt, et čäcäduv árvuštállum táálâš pyevtitemnahcâ já kyelivalje luándulâš eellimkiärdu lii valdum huámášumán. Staatâ čäasij kevttim šadda stivriđ puátteevuodâst luosânaalij tipšomvuávám. Ucceeb uáľgijuuvâi kyelinaalij tiileest, kuálástemteddust já salâsmeerijn iä lah finnimnâál tuárvi tárhis tiäđuh, já nuuvtpa tooid iä vuobduu várugâšvuotâprinsiip miäldásávt loveh ollágin.

Kiävu luándumeecist tábáhtuvvee kuáláástmist asâttuvvoo motomáid staatâ omâstem kuávľoid vuáđudum aalmuglâšmeecijn já luándumeecijn (18.12.1981/932) adelum asâttâš 6 ceehist, mon mielđ páiháľiih ässeeh uázžuh kuálástiđ Kiävu luándumeecist. Tain asâttâšsáin staatâ toimâvâľdi ráijejuvvoo toin naalijn, et kuálástemluuvijđ puáhtá mieđettiđ tuše päikkikodáľiđ. Pajan 2024-2025 Kiävun iä mieđettuu uáinihisáigásiih pirrâmpeiviloveh. Ucjuv kieldâ ässeid mieđettuvvojeh kieldäkuáhtásiih pajeloveh (kuálástemlaahâ 10 § 2 mom).

Paje-Laapi kieldâi ässei vuoggäkuáláástmân (kuálástemlaahâ 10 § 2 mom.) lohtâsejee pajeluvijguin tábáhtuvvee kuálástem heiviittuvvoo lopeiävtuiguin, moh láá kuálásteijeekuáhtásiih salâstiätumereh, saallâš raportistemkenigâšvuotâ já eres almoliih já lopevijđodâhkuáhtásiih kuálástemrajiittâsah. Siämmááľgán čäcivijđodâhkuáhtâšâš tárkká miäruštállum kuálástem stivrim já heiviittállâm lohtâš meid vyebdimnâál uáinihisáigásiđ stággukuálástemluuvijđ, moi tiätumereh láá nanodum taan miärädâšâst. Salâšraportistmân lohtâsejee almosiähtu kuáská puoh mieđettum luuvijđ. Meccihaldättâš kuálástemloveh iä addel vooigáđvuodâ kuálástiđ ollásávt laiguuttum čäasijn, kyelišoddâdem- tai eres rávhudittum čäasijn.

Käldeeh

Eskelinen, P. & Mikkola, J. 2019. Viehekalastus kalatalousalueilla. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 75/2019. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 30 s.

Lahásajeh

Laahâ Meccihaldättâšâst (234/2016), 5 §, 18 §, 39 §

Kuálástemlaahâ (379/2015), 1 §, 5 §, 6 §, 8 §, 10 §, 41 §, 43 §, 45 §, 63 §

Laahâ sämitiggeest (974/1995), 4 §, 9 §

Nuorttälâšlaahâ (253/1995), 9 §

Asâttâš motomijn staatâ omâstem kuávľoid vuáđudum aalmuglâšmeecijn já luándumeecijn (18.12.1981/932)

Nubástus uuccâm

Taan miärädâšân tutâmettum olmooš uázžu uuccâđ toos nubástus vaidáľmáin Tave-Suomâ haldättâhriähtán toin naalijn ko riehtiĵotemist haldättâhaasijn adelum laavâst (808/2019) siäđuduvvoo.

Vaidáľemčujottâš lii lahtosin.

Miäradäs olášuttem

Taam miäradäs puáhtá olášuttid nubástus ucámist peerusthánnáá.
Nubástusuuccámvirgeomáháš puáhtá kuittäg kiieldid miäradäs olášuttem.

Vuádustálmeh: Iänuduv, Aanaar já Ucjuv kieldái ässei vuoigádvuotâ finnid kuälástemlaavâ 10 § miäldásávt miedettum kuälástemluuvijd väätih tiätumerimiäradäs olášuttem tállân vaidálemääigi maja, vâi luuvij miedettem puáhtá jotkuđ podhättáá oovdeb tiätumerimiäradäs nuvâdijn 31.12.2023. Miäradäs olášuttem taha máhđulâžžân meccituáluhoovdá kuälástemluuvijd kyeskee meridemtoimâvääldi delegistem (Meccihaldättâslaahâ 18 § 3 mom), mii lii lii luuvij vyebdim olášume kuávdáš iähtu. Ton lasseen miäradäs olášuttem visásmit kyelivarij kilelis kevttim oovdeb tiätumerimiäradäs nuvâdijn.

Miäradäs tiättun adelem

Taat miäradäs adeluvoo tiättun almostiättunadelem häämist. Miäradäs tuálloo uáinimnáál 22.1.2024 räi Meccihaldättâs kuávdášohtâduvâst (Ratatie 11, 01300 Vantaa), Meccihaldättâs Avveel palvâlemsaajeest (Sairaalantie 3 B, 99800 Avveel), Meccihaldättâs Paje-Laapi luándukuávdáš Siidast (Inarintie 46, 99870 Aanaar) já Meccihaldättâs Tuodâr-Laapi Luándukuávdáást (Peuratie 15, 99400 Iänudâh) sehe Meccihaldättâs www.eräluvat.fi-siijdoin já www.metsa.fi-siijdoin. Äššikirje uáinimnáál aasátmist almottuvoo čuávuváin aavisijn: Helsingin Sanomat, Lapin Kansa já Kaleva.

Meccituáluhovdá

Jukka Bisi

Kuälástem njunošäššitobdee

Olli Urpanen

LAHTOS 1**Lopeviđoduvah čácáduvâi mielđ**

Čácádâh já lopeviđoduv	Lopeviđoduvâi rääjih
Njiävđám čácádâh	
1565 Njiävđám, vyeliuási	Njiävđám vâldikodderääjist Hoppoogjäävri räi
1566 Njiävđám, pajeuási	Njiävđám Hoppoogjäävrist Ijjäävri räi
1567 Silesjuuhâ	Silesjuuhâ Hoppoogjäävrist Stuorrâ Silesluobbâl räi
Toollâmjuuvâ čácádâh	
1545 Lotto	Lotto vâldikodderääjist Vellinsärpimäoja njääلمي räi.
1549 Kolmâsjuuhâ	Kolmâsjuuhâ Lottoost Kolmâsjäävri räi
1551 Šuomâ	Šuomâ Lottoost Lággujávrráá räi
Paččvei čácádâh	
1523 Kiälláá	Kiälláá Kaamâsjuuvâst Karigasniementie šalde räi
1524 Kaamâsjuuhâ	Kiällánjäälmist Moškisjäävrán
1526 Kiäptuvei	
1527 Juvduu, Vyelemuškuošká	Juvduu E75 maadij šaldeest Vyelemuškuošká uáivušan
1528 Juvduu, pajeuási	Juvduu Njuámmilcoskâs uáivušist Solojäävri räi
1531 Fášku, Lemmee aalmuglâšmeeci	Fášku Fáaskujäävrist Koskenniskan
1532 Fášku, vyeliuási	Fášku Koskenniskast Páđárán
1509 Lemmee	Lemmee Páđárist Rovâdâskorže räi
1581 Avveeljuuhâ, Tovâskuošká- Äpisjuvnjälmi	Avveeljuuhâ Lääbispuálist Äpisjuvnjäälmán
1582 Avveeljuuhâ, Kuttoor	Avveeljuuhâ Äpisjuvnjäälmist Lemmee aalmuglâšmeeci rááján
1583 Avveeljuuhâ, Lemmee aalmuglâšmeeci	Avveeljuuhâ Lemmee aalmuglâšmeeci rääjist Gorsajogáš njäälmán
1586 Riemâšjuuhâ	Riemâšjuuhâ Huvvájohka njäälmán
1590 Čuđejuuhâ	Čuđejuuhâ Avveeljuuvâst kieldáráján
1591 Tovâsjuuhâ	Tovâsjuuhâ Avveeljuuvâst kieldáráján
Tuárnusjuuvâ čácádâh	
1423 Leahttaseatnu	Leahttaseatnu Vähäkurkkioist Doareseatnu njäälmán
1426 Doareseatnu	Doareseatnu Leahttaseatnust Vuonttesjohka njäälmán
1432 Boazueatnu	Boazueatnu Doareseatnu njäälmist Boazujávri räi
1436 Jiehtájohka	Jiehtájohka Buvssasjohka njäälmán

1440 Bálojohka	Bálojohka Bázetjohka njáálmán
1442 Ovnnesjohka	Ovnnesjohka kieldárääjist Ovnnesjávri rái
1449 Bievrrašjohka	Bievrrašjohka Vuonttesjávrist Bievrrašjávri rái
1456 Geahkkil	Geahkkil Gállájohka njáálmán

LAHTOS 2 Lopevijäduvah

